

ФОРУМ

ПЪТНА КАРТА НА БИЗНЕСА

2017 Предприемачите питат
политиците отговарят

ЧОВЕШКИЯТ РЕСУРС – проблем №1 за развитието на икономиката

Божидар Данев

Изпълнителен председател на БСК

ИКОНОМИСТ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

съюз на българския бизнес

24 февруари 2017 г.

Демография

- **Населението** намалява с 5%↓, а в ЕС нараства с 2%↑
- **Прогнозата е до 2080 г.** българските граждани да намалее с 31%↓, а в ЕС28 – ръст от 2%↑
- **Застаряване на населението** - България е лидер в негативната класация за коефициент на възрастова зависимост (*% на възрастното население спрямо това в трудоспособна възраст*). *От 2007 г. досега коефициентът е нараснал с 15 пункта при средно за ЕС28 с 8 пункта.*
- **Активното население (15-24 г.)** намалява с 38%.
В Румъния намалението е с 30%, а в Унгария нараства със 7%
- **Нетната емиграция** е нараснала 10 пъти – от 2 958 души през 2007 г. на 20 727 души през 2014 г.
В Румъния посоката е намаление – от 303 880 души през 2007 г. на 172 871 души през 2014 г.
- **Шокова ерозия на човешкия капитал** (вкл. „изтичане на мозъци“)
- **Липса на актуални и реални данни за етническата структура на населението и нейната динамика**

Качество на човешкия ресурс

- **Публични разходи за образование** - 4,1% от БВП, с тенденция за намаляване до 3,2% през 2019 г.
- **Влошено качество на средното образование:**
  - ✓ Функционална грамотност – ниско ниво при 41,6% от учениците, при 20,1% средно за ЕС;
  - ✓ Математическа грамотност – 42% ниски резултати при 22,5% за ЕС
  - ✓ Природни науки – 35,2% ниски резултати при 18,6% за ЕС
  - ✓ Ниско ниво на чуждоезикова компетентност и на IT-умения
- **Намаляващ брой на завършилите степен на професионална квалификация**
- **Влошено качество на висшето образование:**
  - ✓ Прием, несъобразен с изискванията на пазара на труда
  - ✓ Остарели програми и материална база

ПАРАДОКС: За 25 години броят на завършилите средно образование е намалял два пъти, а плановият прием на студенти е нараснал 2,5 пъти!

Качество на човешкия ресурс

- **Преподавателски състав:**

- ✓ Броят на учителите намалява с 21% от 2007 г. досега.
- ✓ 52% са над 50-годишни, а от тях 77,2% са на възраст между 60 и 70 години
- ✓ Остарели знания и методи на преподаване

- **Учене през целия живот – 2% при средно за ЕС28 12%.**

- **Етнически проблем:**

- ✓ 61% от ромското население на възраст 16-24 г. не участва в никаква форма на заетост, образование или обучение
- ✓ Една-четвърт от ромските деца (5-7 г.) са извън образователната система
- ✓ 13,1% от ромското население е неграмотно, а едва 0,3% е с висше образование

Пазар на труда

- **Номинална производителност на труда (по PPS)** – 44,4% спрямо тази в ЕС
- **Цена на труда** – 58% ръст спрямо 2007 г. при 16% за ЕС28
- **Работни места** – 7% по-малко спрямо 2007 г.
- **Заети лица** – 8% по-малко спрямо 2007 г. при 1% за ЕС28
- **Делът на заетите в индустрията** намалява с 11% спрямо 2007 г. при 8% за ЕС28
- 61% от безработните са **продължително безработни** при 48% за ЕС28
- **Безработни младежи (15-24 г.)** – 21,6% при 15,1% през 2007 г.
- **Младежи (15-29 г.), които нито учат, нито работят** – 22,2% през 2015 г. при 14,8% за ЕС28

Роля на държавното управление

- Не се контролира, изпълнява и санкционира конституционното изискване за задължително обучение до 16-годишна възраст
- Липса на хоризонтални връзки между МТСП, МОН и МЗ
- Дигитализацията на обществения живот е извън фокуса на управленския елит
- Липса на адекватна демографска политика
- План-прием, несъобразен с изискванията на пазара на труда
(пренасищане със специалисти в дадена област и остър дефицит в друга)

Улеснен и подпомаган от държавата
износ на човешки ресурс

Тежки нормативни и процедурни
изисквания за **внос на човешки ресурс**

ФОРУМ

ПЪТНА КАРТА НА БИЗНЕСА

2017 Предприемачите питат
политиците отговарят

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Божидар Данев

Изпълнителен председател на БСК

ИКОНОМИСТ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

съюз на българския бизнес

24 февруари 2017 г.